Publicat pe (https://www.bnm.md)

04.03.2026

VIDEO// Piața de capital pe înțelesul tuturor: oportunități pentru consumatori și companii | Podcastul „Sensul banilor”, episodul 8

Invitata permanentă a podcastului este guvernatoarea BNM, doamna Anca Dragu, iar ediția actuală o are ca invitată specială pe Veronica Arpintin, directoarea generală a Bursei Internaționale a Moldovei.

Toate podcasturile [1]

Acest podcast este produs de BNM, in scopul educației financiare a cetățenilor.
Opiniile exprimate în acest podcast nu reprezintă punctul de vedere oficial al BNM.

Transcrierea podcastului „Sensul banilor”:

Vitalie Guțu: Doamnelor și domnilor, bine v-am găsit la o nouă ediție a podcastului „Sensul banilor”. Numele meu este Vitalie Guțu și astăzi am decis să discutăm despre un subiect important pentru viitorul economic al Republicii Moldova - piața de capital. În cele ce urmează vom explica, pe înțelesul tuturor, ce înseamnă piața de capital și ce oportunități oferă atât oamenilor, cât și companiilor. Invitata permanentă a podcastului „Sensul banilor” este guvernatoarea Băncii Naționale a Moldovei, Anca Dragu.

Bună ziua și bine ați revenit!

Anca Dragu: Bună ziua, bine v-am regăsit!

Vitalie Guțu: Și doamna Veronica Arpintin, directoarea generală a Bursei Internaționale a Moldovei. Bună ziua și bine ați venit și dumneavoastră!

Veronica Arpintin: Bună ziua!

Vitalie Guțu: Spuneam la începutul acestui podcast că vrem să explicăm, pe înțelesul tuturor, ce înseamnă piața de capital, care sunt oportunitățile, de asemenea, care sunt provocările care stau în față și aș vrea, pentru început, doamnă guvernatoare, să vă întreb pe dumneavoastră. La preluarea mandatului dumneavoastră, în calitate de guvernatoare a Băncii Naționale a Moldovei, ați menționat că pentru Republica Moldova piața de capital este foarte și foarte importantă, dezvoltarea pieței de capital. Făcând așa o retrospectivă, vă întreb care au fost pașii pentru dezvoltarea pieței de capital?

Anca Dragu: E adevărat că vorbesc foarte des despre piața de capital, deși nu suntem singura instituție care are atribuții în reglementarea și funcționarea pieței de capital, dar avem și noi componentele noastre, deci, avem ceva de spus în domeniul acesta. E important să avem piață de capital atât pentru investitori, pentru cei care doresc să împrumute, să-și dezvolte afacerile, cât și pentru economie în ansamblu, pentru încrederea în economia Republicii Moldova. Și e foarte important să avem această piață de capital funcțională, pentru că ne pregătim să liberalizăm operațiunile de capital. Banii vor intra și vor ieși liber din țară. Deci, dezvoltarea pieței de capital este o componentă foarte importantă pentru parcursul nostru european. Și aici, da, ne pasă foarte mult de acest subiect. De-a lungul anilor au fost studii în care se recomanda, este un studiu regional făcut de BERD, care arată că piețele mai micuțe ar fi indicat să aibă o colaborare cât mai strânsă cu piețele ceva mai dezvoltate din regiune. Și era această recomandare clară pentru bursa din Moldova, să colaboreze cu Bursa de Valori de la București, o bursă care acum are o pondere, are putere, are o capitalizare semnificativă, are dinamică, are lichiditate și atunci ar da un impuls bursei din Republica Moldova, care acum se întâmplă și sunt foarte fericită să o avem la această discuție pe doamna Arpintin. Am încurajat-o din tot sufletul să facă pasul acesta și sunt alături de dumneaei.

Vitalie Guțu: Doamna Arpintin, cum, la modul practic, funcționează Bursă Internațională a Moldovei? Care va fi funcționalitatea ei pentru dezvoltarea pieței de capital?

Veronica Arpintin: Mulțumesc pentru întrebare și pentru cuvintele de încurajare. De obicei, este foarte greu să absorbim ceva nou și expresia aceasta - piață de capital, probabil, este o expresie nouă pentru cetățenii de rând, prietenii noștri, părinții, colegi. Viteza de adopție este accelerată de epoca de digitalizare, dar oricum necesită un efort, creativitate și susținere din partea tuturor actorilor implicați. Aș vrea să menționez un lucru. Acum suntem la etapă inițială de an, etapa când foarte mulți dintre noi planifică anumite lucruri și progrese și aș vrea foarte mult ca cetățenii din Republica Moldova să planifice și așa un indicator ca creșterea de capital. Pentru a oferi această posibilitate nu doar de creștere a capitalului dacă dorești să investești, și la acest capitol o să ajungem ulterior, dar și pentru companii să complementeze finanțarea pe care o au din partea băncilor cu alte tipuri de finanțare, este necesar să avem un instrument. Acest instrument sau această platformă prin care se fac tranzacții de către cei care au capital, au fonduri, au bani și cei care au nevoie de aceste resurse și va fi această bursă de valori nou creată, care se numește Bursa Internațională a Republicii Moldova. Și aici este încă un moment foarte important și aș vrea să aflu și opinia doamnei guvernatoare la acest subiect, ceea ce ține de conectare cu piețele de capital, cu România ca prim-pas, dar și cu piața europeană. Pregătindu-mă de această ediție, am studiat și am văzut că înainte de anul 2020, în diferite estimări, volumul capitalizării pieței de capital a depășit PIB-ul global. Deci, este o cifră impunătoare, care nu s-a micșorat nici în contextul Covid-ului, nici în contextul războaielor, evenimentelor tragice care se întâmplă acum. Vedem dezvoltarea acestei piețe la nivel global și noi, Republică Moldova, ca o țară cu aspirație europeană, vrem să profităm de aceste beneficii ale vieții moderne. Pentru noi este important să avem acces și la finanțare și investitori. De exemplu, România să poată investi în companiile din Republica Moldova, astfel asigurăm sinergia. Comisia europeană menționează în rapoartele sale importanța dezvoltării pieței de capital ca una din condițiile de aderare, pentru că la capitolul libera circulație a oamenilor, liberă circulație a serviciilor și bunurilor noi stăm mult mai bine decât în ceea ce ține de libera circulație a capitalului, dar voiam să întreb, că să avem o discuție mai dinamică. Doamna

guvernatoare, cum credeți, care vor fi boost-urile pentru accelerarea acestui proces de conexiune cu piața de capital din Europa?

Anca Dragu: Noi avem Depozitarul central la Banca Națională a Moldovei, suntem proprietarii acestei entități foarte importante pentru piața de capital. Și cum știți, pregătim legislația, finalizăm, facem fine-tuning pe legislație astfel încât depozitarul de la Chișinău să fie total interconectat cu cel de la București și suntem activi în Asociația de profil de la nivelul Uniunii Europene, avem acolo reprezentant, participăm, încercăm să importăm toate bunele practici. În discuția recentă pe care am avut-o cu doamna Albuquerque, comisara pentru piața de capital, care a vizitat Chișinăul pe 30 octombrie, am avut pe agendă un punct anume legat de dezvoltarea pieței de capital. Cum spuneam, avem și CNPF (Comisia Națională a Pieței Financiare), care face partea de autorizare și reglementare. Noi avem Depozitarul central la Banca Națională și, în acest fel, piața beneficiază de ochiul vigilent a două instituții de succes, instituții de calitate. Eu sunt convinsă că depozitarul, în momentul în care vom avea autorizația pentru noua bursă, va fi, cum se spune, pe running, va fi la nivel funcțional total și posibil să facă tranzacții. Tocmai asta este ideea, să oferim lichiditate și acces la cât mai multe piețe și investitori, pentru investitorii din Republica Moldova.

Vitalie Guțu: Cât de important este ca publicul sau oamenii de rând să cunoască cum funcționează Bursa Internațională, doamna Arpintin?

Veronica Arpintin: Probabil atunci când cumperi un instrument, oricare ar fi, citești instrucțiunea și înțelegi cum să-l folosești. Fără această instrucțiune este greu să înțelegi ce beneficii poate să-ți aducă și cum să-l folosești. Astfel, și Bursa Internațională va veni cu sprijinul partenerilor, cu elemente de comunicare și informare pentru companii, care au nevoie de această finanțare, viitorii emitenți, pentru că și acolo este un proces destul de complicat, pentru prestatorii de servicii de consultanță, de la consultanță în guvernanță corporativă, cadrul legal, contabil, inclusiv pentru cetățeni. Aici avem o discuție despre un parteneriat foarte frumos cu Banca Națională. Și aș vrea să menționez un lucru care este important pentru mine personal. Eu cred că noi trebuie să asigurăm accesul la toate instrumentele bursei, pe viitor, și o incluziune pentru toți. Astfel, acest efort conjugat se va regăsi, sper, în toate programele ce țin de finanțarea incluzivă și finanțarea verde, astfel încât și femeile, și bărbații să poată, într-o măsură egală, să utilizeze aceste instrumente. Revenind la întrebare, bursa, va fi funcțională ca o platformă anul acesta. Sperăm să avem o colaborare frumoasă cu toți colegii pentru a obține această licență de la CNPF, să avem procedurile corecte, pagina web transparentă, lucrăm asupra acestui aspect. Dar trebuie să fim foarte realiști și să înțelegem că odată cu primele listări sau primele produse care vor fi plasate pe bursă, de obicei vorbim despre obligațiuni și acțiuni, ar fi bine ca aceste elemente să fie introduse și în manualele de matematică pentru copii, să poată calcula în exerciții profitul sau interesul lor. Perioada de adopție a acestei tehnologii și a posibilității de a investi și de a fi pregătiți pentru a atrage investitori prin bursă va fi mai lungă. Dar îmi place foarte mult un proverb dintr-o țară din Asia, că ar fi fost bine să faci primul pas mai demult, dar bine că l-ai făcut astăzi. Sper că noi vom utiliza și vom depune toate eforturile, sper să avem susținere pentru a utiliza toate instrumentele, de la cei mici până la cei vârstnici, care au și ei anumite resurse financiare acumulate, să beneficieze de aceste instrumente. Dar, probabil, ar fi corect să vorbim mai mult despre sectorul privat și despre sectorul de business. Și aici este și interesul companiilor, să complementeze resursele financiare, pe care le obțin din sistemul bancar pentru finanțarea proiectelor investiționale, cu proiecte care pot fi finanțate prin instrumentele bursei. De ce nu, și sistemul bancar să profite de prezența acestui element transformațional pentru economie. Ce opinie ați avea, dumneavoastră? Oare în cât timp bursa de valori poate să devină un element care transformă și accelerează dezvoltarea economică?

Anca Dragu: Cu siguranță, anul acesta, începem. Și odată ce începem, cred că nimic nu ne mai oprește. Bursa, în această cooperare cu BVB, și, practic, prin faptul că deschide accesul investitorilor din Republica Moldova către o piață mai mare, adică Moldova plus România, și faptul că oferă această posibilitate și firmelor de aici, eventual să facă și o listare dual, deci, să aibă mai multă cerere de partea cealaltă, ar trebui să vedem o creștere, nu o creștere organică, așa pas cu pas, ci o creștere cumva mai dopată, accelerată. Deci, începem anul acesta și cred că la anul, în 2027, spre sfârșitul anului, să ne întâlnim aici la „Sensul banilor", în aceeași formulă și să tragem linie la un an și jumătate, să sperăm cel puțin la un an și un trimestru de funcționare a noii burse. Da, noua bursă va fi foarte importantă și pentru sectorul bancar și pentru piața

financiară în general, pentru că este o alternativă de finanțare. Și acum, să ne uităm puțin la partea macroeconomică. O economie are nevoie de capital. Având mai multe surse de capital, este cu atât mai bine pentru o creștere accelerată a economiei. Avem nevoie să creștem acest concept de creștere potențială, de PIB potențial și bursa va ajuta la augmentarea creșterii potențiale și apoi la o mai bună creștere în termen real, creștere economică în termen real.

Vitalie Guțu: Aici voiam să ajung și să vă întreb cum, spre exemplu, sprijină existența unei burse funcționale mediul de afaceri și, ulterior, dezvoltarea economiei?

Anca Dragu: O companie care dorește să își finanțeze afacerea, să își extindă afacerea poate să recurgă la un împrumut de la o bancă sau poate să recurgă la finanțare prin piața de capital, fie sub formă de obligațiuni, fie sub formă de acțiuni emise. Pe de altă parte, cei care vor să economisească pot depune banii într-un cont bancar, unde dobânda este mai micuță, dar riscurile sunt foarte mici, spre zero practic, dat fiind faptul că depozitele sunt garantate într-o anumită măsură și pentru că Banca Națională este un reglementator foarte drastic, sau poate banii respectivi să îi investească prin bursă, să cumpere acțiuni sau obligațiuni. Cine va cumpăra acțiuni devine coproprietar. Dacă cumpără obligațiuni este numai un titlu de datorie și primește o dobândă, să zic așa, poate mai mare decât la bancă, dar fixă. La acțiuni câștigul poate fi mai generos. Atenție, și pierderea poate fi. Putem vorbi și de pierdere. Asta trebuie să înțeleagă lumea, că veniturile sau profiturile mai generoase sunt asociate unor riscuri mai mari. Când riscul este foarte scăzut, spre zero, înseamnă că și profitul nostru este micuț.

Vitalie Guțu: Doamna Arpintin, Bursa Internațională a Moldovei este destinată exclusiv companiilor mari sau ea poate deveni un instrument și pentru alte categorii de investitori?

Veronica Arpintin: Foarte bună întrebare. Fiecare instrument există pentru ceva. Tractorul există pentru anumite operațiuni, un Ferrari există pentru alte operațiuni, deci nu faci lucrările care necesită viteză cu tractorul, totodată, nu te deplasezi printr-un lan de grâu cu Ferrari. Astfel, bursă este pentru companii mari sau care au potențial enorm de creștere, pentru companii care au nevoie de aceste procese, de aceste resurse, dar și pentru companii care au deja un anumit succes. La orice etapă a întreprinderii, de la start-up, atunci când antreprenorii se împrumută de la prieteni, instituții de microfinanțare, apoi vin spre finanțare bancară, există instrumente care se potrivesc mărimii și necesităților acestor companii. Atunci când vorbim de bursă, noi vorbim de companii care, adițional la toate rapoartele financiare, succese comerciale, au un potențial de creștere și oferă o zonă de încredere. Pentru că atunci când investitorul decide, fie investitor instituțional, eu vin din zona bancară, știu asta, deci tu ai așa un filtru, tu personal ai investi în această companie sau nu. Tot acest principiu se referă și la finanțarea acestor companii. Atunci când un antreprenor vine în scenă, deci pe bursă, și anunță că are un proiect de creștere, nu știu, o construcție de o nouă hală sau echipamente costisitoare sau ceva, depinde de planul lui de afaceri. Pentru aceasta are nevoie de bani și încrederea celor care doresc să cumpere aceste acțiuni, fie obligațiuni corporative, atunci sunt foarte multe mecanisme și decizia de investiții nu este așa de simplă. Noi vorbim de investiții și investitori retail, pentru că cu asta am început și probabil este pe interesul audienței. Aceștia vor lucra cu brokerii. Brokerii pot administra banii lor ca brokeri de încredere sau pot executa ordinele cumpărătorului. Deci, sunt mecanismele despre care trebuie de vorbit, pe care trebuie să le știm, pentru că acestea fac parte nu doar din cultura generală sau antreprenorială pentru cei care doresc să fie în zona de business, dar trebuie să fie parte din cultura tuturor. Așa cum avem proceduri de igienă în fiecare dimineață, eu, ca bancher în suflet, aș vrea ca și cetățenii să se gândească la cheltuielile pe care le au, la investițiile pe care le au, să fie mai deștepți și mai pragmatici în aceste procese, dar pentru asta trebuie să îi ajutăm. Dacă despre bursa din New York, Theodore Dreiser a scris cu mai mult de 120 de ani în urmă și aceste piețe s-au format de-a lungul anilor, aici fără asistența jucătorilor mari, precum și a Băncii Naționale a Moldovei, piața se va dezvolta mult mai lent. Este nevoie de această accelerare și de susținere, de know-how. Și în acest sens m-am bucurat foarte mult să fiu invitată și îmi place și denumirea podcastului „Sensul banilor”, care aduce o înțelegere corectă a ceea ce sunt banii, ce sunt resursele atunci când persoanele iau decizii, atunci când fac planuri pe viață, atunci când se căsătoresc. Atunci când nasc copii și se gândesc la viitorul lor.

Vitalie Guțu: Doamna guvernatoare, voiam să vă întreb pe dumneavoastră ce beneficii aduce pe termen mediu și lung o piață de capital pentru stabilitatea financiară a Republicii Moldova?

Anca Dragu: Pentru stabilitatea financiară, din punctul de vedere al sectorului, al Băncii Naționale, noi ne uităm la aceste diferite opțiuni de finanțare, diferite opțiuni de atragere de capital de peste hotare, din străinătate și la posibilitatea ca acest capital să intre în condiții de siguranță, cum spuneam, fără a produce bule. Noi vrem să împărțim piața asta cu bursa, cu piața de capital, cu pensiile private, de ce nu. Am spus-o de mai multe ori că nu-mi face plăcere să fim așa singuratici și vrem să îi ajutăm pe colegii din piața de capital acum să crească cât mai repede, pentru că împărțim niște responsabilități. Dar, piața de capital și bursa vin cu niște reguli foarte clare, asta trebuie să înțeleagă lumea, atât cei care vor să investească, cât și cei care vor să emită obligațiuni sau acțiuni. Există cod de conduită, există un grad ridicat de transparență și de guvernanță la nivelul companiilor emitente, deci, bursa este deja momentul în care ai reușit să treci de toate furcile caudine și să listezi.

Înseamnă că ai așa o ștampilă că, da, această companie este ok. Și avem și mai multe instrumente, cum spunea doamna directoare, și mi-a plăcut comparația cu tractorul și cu Ferrari. Ai de arat nu știu câte hectare și să te trezești cu un Ferrari, n-ai ce face. Exact asta este situația.

Vitalie Guțu: Și ca să nu ajungem în această situație, ce pași ar trebui să urmeze la modul concret o companie pentru a se finanța de pe piața de capital? Și cum spunea și doamna guvernatoare, rolul transparenței și a guvernanței este unul prioritar în acest context.

Veronica Arpintin: În situație ideală, eu aș spune că sunt manuale, proceduri scrise, dar fiecare caz, fiecare companie reprezintă o situație aparte. Sunt companii care au fost listate pe burse din Tokyo, de exemplu, în anii 80, și toți cunoșteam numele lor, așa cum au dispărut. Sunt companii din zona digital care au apărut și nu la o etapă inițială au accesat finanțări prin bursă, dar deja erau un model de succes atunci când au ieșit pe bursă sau, corect spus, a fost listate, trebuie să adoptăm și limbajul corect. Ceea ce ține de companiile din Republica Moldova, cei care deja au crescut suficient și au accesat finanțare bancară, cunosc foarte bine unde sunt limitele lor în accesarea acestor finanțări, fiind limitate de gaj sau de expunere ca clienți ai băncii. Și în aceste cazuri companiile au diferite soluții. Companiile pot căuta investitori strategici, companiile, sper, se vor gândi mai activ și la utilizarea instrumentelor de finanțare prin bursă, fie obligațiuni - ce e mai simplu, fie acțiuni - ce este mai complicat. Dar primul pas, probabil, ceea ce ne lipsește și aș vrea să văd este mai multă ambiție și dorință să crească, încredere în forțele echipei, forțele proprii, încredere în piață, pentru că atunci când ne apropiem de o piață, piața unică din Europa, și avem acces, vom avea acces încă mai deschis pe această piață, companiile vor avea și riscuri mai mari, dar și un potențial mai mare pentru creștere, pentru a vinde ceea ce-i face unici, ceea ce-i face specifici. Noi nu putem concura cu piața de masă, producția de masă din alte țări unde sunt volume mari. Țara noastră are un potențial economic anumit prin soluții mai specifice, mai apropiate de nevoile pieței și în așa situații companiile fie discută cu investitorii, fonduri investiționale, ceea ce are avantajele și dezavantajele sale. Acum nu ne concentrăm la asta, dar dacă decid că cea mai eficientă cale de atragere a resurselor financiare pentru ei este bursă, atunci urmează să implementeze principii de guvernanță corporativă, să diminueze riscul de decizii greșite atunci când acestea sunt luate de un CEO. Aceste roluri sunt distribuite la un Consiliu de administratori instruit, educat. Transparența contabilității, raportării contabile, transparență ce ține de amprenta asupra mediului înconjurător și alte elemente care sunt importante și sunt necesare pentru a fi listate la bursă.? Dacă vorbim despre o companie care dorește azi și înțelege că este gata, are un proiect, dorește să se listeze la bursă, având în vedere necesitatea de proceduri contabile, guvernanță corporativă și alte elemente, probabil, are nevoie de un timp estimativ de 2-3 ani pentru a se pregăti pentru această listare.

Vitalie Guțu: Doamna guvernatoare, doamna Arpintin ne spunea că un aspect important este și tot ce înseamnă tehnologizare, digitalul și în acest context cum influențează digitalizarea modul de funcționare a pieței financiare și de dezvoltare a pieței de capital în Republica Moldova?

Anca Dragu: Influențează pozitiv, pentru că Republica Moldova este o țară cu nivel ridicat de digitalizare, iar

eforturile Băncii Naționale au fost în acest sens. Noi venim cu platforme de plăți care să ajute tot ce înseamnă proces de decontare, cu platforma de plăți instant MIA. SEPA va fi, de asemenea, un catalizator al pieței de capital. Dacă locuiești la Paris și vrei să investești în bursa de la Chișinău, în bursa din Republica Moldova, transferul banilor nu va mai fi o piedică. Dacă vrei să investești 100 de euro, nu vei plăti 50 de euro comision de transfer bancar, vei plăti numai 2-3 euro și să sperăm și mai puțin. Deci, digitalizarea contează și noi toți, din domeniu, ne bazăm pe această caracteristică, un foarte bun nivel de digitalizare la nivelul țării, astfel încât să mai recuperăm puțin din aceste întârzieri.

Vitalie Guțu: Doamna Arpintin, dumneavoastră cum considerați?

Veronica Arpintin: Eu aș vrea să completez ceea ce a spus doamna guvernatoare. Noi avem anumite avantaje în ceea ce ține de nivelul de digitalizare, dar avem și o viteză mai redusă de adopție a acestor tehnologii și având în vedere că Republică Moldova, după teritoriu, nu este o țară mică, având în vedere și procesele de migrație, importanța diasporei și resurselor și legăturilor acesteia cu patria, potențialul, inclusiv forța de muncă care va veni, va fi importată în Republica Moldova. Deci, toate aceste resurse urmează să lucreze pentru economie, urmează să generează acest flux adițional de resurse financiare care să lucreze pentru economie și să aducă un profit adițional în sens mai larg. Nu vorbim doar de profit pe rate de investiții, avantajele pot fi simțite și în sectorul de împrumut al statului, avantajele pot fi simțite de către mediul privat, bănci. Avantajul indirect ar fi că eu, ca cetățean, să pot investi într-o pensie privată astfel încât să-mi asigur un venit adițional pe viitor. Momentan, unul dintre obstacole în apariția acestor fonduri de pensie private este lipsa acestei platforme unde s-ar putea investi în proiecte interesante. Și aici, cum a spus și doamna guvernatoare, în întreg sistemul financiar e greu să dispensezi, ce este mai important în organism - inima sau rinichii? - toate elementele sunt importante. Noi trebuie să punem acest instrument să lucreze pentru binele și sănătatea economiei.

Vitalie Guțu: Doamnă guvernatoare, din punctul de vedere al educației financiare și făcând apel la toate discuțiile pe care le-am avut până acum și să aducem acea încredere în acel om care vrea să investească sau în acea companie care vrea să investească, cât de important este ca să vorbim nu doar despre oportunități, ci și despre riscuri, pentru că mergem mână-n mână cu aceste două elemente?

Anca Dragu: Absolut. Trebuie să ne concentrăm pe educație financiară pentru toată lumea, nu numai pentru tineri, pentru oricine vrea să devină investitor pe bursă, să economisească prin bursă. Cum zicea doamna directoare, trebuie să știi instrucțiunile de folosire. Îți cumperi un aspirator, întâi citești acolo, că altfel îl strici. Nu mai spun, îți cumperi o mașină, trebuie să înveți să conduci. Tu știi că mergi din punctul A în punctul B și te duci mai repede cu mașina, cu automobilul, dar trebuie să știi să-l manevrezi, altfel faci un accident. Cam așa este și cu bursa și pentru că avem câștiguri ce pot fi mai mari decât în investiția în sectorul bancar, în depozite bancare, atunci riscurile sunt mai mari și trebuie să fim puțin mai atenți, astfel încât să nu ne trezim că am luat o decizie de a investi într-o companie care nu a mers foarte bine și nu are rezultatul pe care noi l-am așteptat. Aici apare desigur și partea cealaltă, emitentul care trebuie să fie corect, să aibă atitudinea fair play, să nu promită mare cu sarea și să ne convingă de o realitate. Deci, educația financiară, odată cu dinamizarea pieței de capital și a bursei, capătă și o nouă dimensiune și trebuie să alocăm și mai multe emisiuni de podcast pe acest subiect. Oamenii trebuie să investească în cunoștință de cauză. Avem câștig mai mare, dar și riscurile trebuie înțelese. Și foarte important, investiția la bursă este o investiție pe termen lung, trebuie să o gândim. În general, bursele au mici sau mari corecții, au corecții din când în când, adică mai au și zone de descreștere, dar dacă ești într-o relație de 20 de ani cu bursa, atunci în cei 20 de ani vei avea timp să și treci peste orice corecție. Am văzut nenumărate corecții, îmi vine în minte cea din 2001, în SUA, cea mai recentă, o trăiam acolo și aveam colegi de facultate care puseseră bănuții și n-au fost prea fericiți, dar dacă au avut răbdare, și-au recuperat investiția.

Vitalie Guțu: Doamna Arpintin, din optica educației financiare, cum asigurăm acest credit de încredere pentru cel care vrea să investească în piața de capital?

Veronica Arpintin: Ca de obicei, pentru orice marfă sau serviciu care se introduce pe piață, ai nevoie de

pionieri, cei care primii testează. Noi suntem fericiți că avem diaspora, avem tineri care deja sunt prezenți, fie prin instrumentele BVB, fie prin alte instrumente, în această piață și înțeleg, practică această activitate. Probabil, ei vor fi promotori mai activi, dar fără o educație, fără lecții de matematică simplă, nu este posibil să avansezi la nivel de populație. Și atunci, din nou, incluziunea fiecăruia este importantă, pentru că orice grup de populație care are și dispune de aceste resurse trebuie să fie informat cum să le păstreze, să le păstreze în sens de înmulțire corectă, și să-și asume riscurile acolo unde ele sunt, deși, în unele cazuri, diversificarea acestor riscuri la fel poate fi efectuată. Pentru mine este important ca și copiii și vârstnici, toți, să fie incluși. Și atunci noi vom avea acest efect mai rapid. Noi trebuie să înțelegem că suntem, în multe lucruri, avansați. Republica Moldova avansează foarte mult pe agenda legislativă, pe digitalizare. Pe unele practici suntem mult mai avansați decât țările vecine. Dar, ceea ce ține de piața de capital, noi avem încă de recuperat o perioadă de timp, în care nu am avut acces la aceste informații și instrumente.

Vitalie Guțu: Noi am punctat care ar fi avantajele, oportunitățile, riscurile și din punctul de vedere al educației financiare, dar care ar fi primele trei lucruri importante pe care ar trebui să le înțeleagă un investitor la început de cale?

Anca Dragu: Trebuie să înțeleagă că bursa reprezintă un mijloc de investiție, nu este fata Morgana.

Insist în toate discuțiile cu dumneavoastră aici. Nu trebuie să ne lăsăm pradă ideii de îmbogățire peste noapte. Deci, trebuie să fie echilibrat, trebuie să aibă așteptări raționale și trebuie să aibă și timp. Trebuie să vadă această investiție ca pe o investiție pe termen lung. Nu, ai pus azi niște bani și te aștepți ca mâine să iei înapoi triplați sau foarte mult să încasezi. Da, peste cinci ani ai nevoie de ceva bani pentru alte investiții, poți să lichidezi contul respectiv sau să-l reduci și să folosești banii. Dar, ca în orice lucru serios în viață, ai nevoie de termen lung.

Vitalie Guțu: Doamna Arpintin, dumneavoastră cum vedeți acest lucru?

Veronica Arpintin: Trei elemente importante aș mai adăuga la cele menționate de doamna guvernatoare. Ar fi înțelegerea legilor matematicii, cum funcționează procentul și cum acest procent se înmulțește de-a lungul anilor, atunci când nu-l folosești și îl economisești. Al doilea moment, care, după mine, pentru că a fost expus la experiența altor țări, este necesitatea de a înțelege că viitorul nostru este în mâinile noastre. Totuși, având această amprentă sovietică și speranță că statul va rezolva sau statul va plăti sau cineva va rezolva, cumva blochează gândirea critică, dar ce trebuie să fac ca să-mi asigur fie o pensie decentă, fie alte bunuri și posibilități. Deci, recunoașterea că noi suntem cei care construim viitorul și trebuie să fim responsabili pentru cunoașterea instrumentelor cu care ne putem construi viitorul, este a doilea element. Și al treilea element este o lege importantă pentru economii. Eu aș vrea ca rudele, copiii și prietenei mei să adopte niște reguli de economisire și să ne debarasăm de boala aceasta că veniturile noastre sunt imediat, în mare parte, cheltuite, nu neapărat pe lucruri sau servicii productive care să ne ajute să obținem rezultatele pe care le dorim.

De aceea, apare acest sentiment, probabil din insatisfacția că toți au, nu știu, telefoane scumpe sau ceva, dar să ne gândim la viitorul nostru, la conturile noastre care ne asigură în situații mai dificile de viață și acesta ar fi al treilea element, dar întrebarea e foarte provocatoare.

Vitalie Guțu: Și așa, pe această notă aș vrea să încheiem discuția noastră. Cum vedeți, dar foarte pe scurt, viitorul pieței de capital și al bursei internaționale. Cum îl proiectați? În ce culori?

Anca Dragu: Sunt cu optimism, sincer, cu optimism, pentru că oamenii au acces la informații, tranzacționările sunt din ce în ce mai ușoare, mai facile - digitalizarea, interconectarea burselor. Asta este și ideea, că acest sector să crească și businessul să poată să fie finanțat prin piața de capital, deci, sunt optimistă față de viitorul pieței de capital în general.

Veronica Arpintin: Pentru mine, probabil în culorile steagului țării noastre, pentru că este un instrument

care o să asigure o dezvoltare mai rapidă, sigur în culorile Uniunii Europene, pentru că acolo ne conectăm, acolo este momentan cea mai importantă piață de desfacere pentru noi și este un partener strategic pentru noi. La fel, privesc cu optimism pentru că este un lucru indispensabil. O economie modernă nu poate funcționa fără o piață de capital dezvoltată. Și aici noi toți, împreună cu colegii de la Comisia Națională a Pieței Financiare, din sistemul bancar, antreprenorii, noi toți trebuie să ne unim eforturile ca acest viitor să îl apropiem cât mai rapid.

Vitalie Guțu: Eu vă mulțumesc foarte mult pentru toate detaliile și pentru toate explicațiile și sper să mai discutăm la acest subiect pentru că mi se pare unul destul de important, mai cu seama că suntem la început de cale și ar trebui să tatonăm terenul în așa fel încât mai multă lume să cunoască despre aceste lucruri și vă aștept cu mare drag și cu alte ocazii.

Tag-uri

Podcast Sensul banilor [2]

episod 8 [3]

episodul opt [4]

episod 8 despre Piața de capital [5]

Sursa URL:
https://www.bnm.md/ro/content/video-piata-de-capital-pe-intelesul-tuturor-oportunitati-pentru-consumatori-si-companii

Legături conexe:

[1] https://www.bnm.md/ro/content/podcasturi [2] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=Podcast Sensul banilor [3] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=episod 8 [4] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=episodul opt [5] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=episod 8 despre Piața de capital